

דף צט.

עין משפט א.ב. חו"מ סימן שלט פעיף ו

ו. נתן טליתו לאומן לתקנה לו בקבלנות וגמרה, כל זמן שהטלית ביד האומן אינו עובר^ב, אבל נתנו לו אפי' בחצי היום כיון ששקעה עליו החמה עובר משום כל תלין שקבלנות^ג היא כשכירות לפורעו בזמנו.

עין משפט ג.ד. אה"ע סימן כח פעיף טו

טו כב. אמר לה התקדשי לי^ד בשכר מלאכה זו שאעשה עימך ועשה המלאכה, אינה מקודשת. דכיון שישנה לשכירות מתחילה ועד סוף נהפך למלוה, וי"א דמקודשת מצד אומן קונה בשבח כלי.

הגה: כג. נתן משלו פרוטה נוספת מקודשת, דהופך להיות מלוה ופרוטה דמקודשת, כ"כ הטור.

הגה: כד. עשה מלאכה אצל אחר^ה ונתחייב לו פרוטה וקידשה במעמד שלושתן בפרוטה זו, הו"ל כמלוה ביד אחרים דבמעמד שלושתן מקודשת.

עין משפט ה. אה"ע סימן כח פעיף טו
עין בסעיף הקודם

ב. מבריתא שם קי"ב ע"א.

ג. לאפוקי ממ"ד אומן קונה בשבח כלי, דאז השבח עשה לעצמו, וכשמסר אח"כ הכלי עם השבח לבעל הבית הרי הוא כמכר לו הפועל דבר שלו ולא נחשבים הדמים שכר פעולתו אלא כהלואה על המכירה, וקמ"ל דקימ"ל שאין אומן קונה בשבח כלי והו"ל שכר פעולתו ועובר משום כל תלין אם מעכבו. סמ"ע ס"ק י"ב.

ועיין באהע"ז בסי' כ"ח סעיף ט"ו ששם הביא ב' הדעות ומשום חשש קידושין לחומרא חוששין שאומן קונה בשבח כלי ולדעת ר"י מקודשת מספק, אבל לענין ממונא הכריע מר"ן דלא כר"י. ש"ך ס"ק א'.

ד. גמ' מ"ח ע"ב, ואינה מקודשת כי אין כאן משכון דלא נתנה לו את הכלי לשם משכון כך דעת רמב"ן ור"י הזקן, וי"א טור מר"י. ורי"ו כתב דיש לו דין משכון כל זמן שזה עדיין בידו וכבר עשה המלאכה ונקרא תפוס, וא"כ בזה תלוי אם צריך להחזיר המשכון עצמו אם קנאו או לא. ועיין בח"מ וב"ש ובסיכום ג' שיטות בדבר.

ה. כ"כ המרדכי הביאו הרמ"א.

עין משפט ו.

אה"ע סימן כח סעיף ז

יג. היה לו מלוה^י אצלה^י אפי' בשטר^ז והחזיר לה השטר ואמר לה התקדשי לי במלוה שאצלך אפי' המעות בעין^ח, אינה מקודשת דמלוה להוצאה ניתנה.

יד. הייתה חייבת^ט לו שכירות ואפי' הגיע זמנה לגבות, הוי כהלואה.

עין משפט ז.

הו"מ סימן שו סעיף ב

עין לעיל דף צח: עין משפט ה.ו.

דף צט:

עין משפט א.

אה"ע סימן כח סעיף יד

יד. היה לו מלוה אצלה, ונתן לה עתה פרוטה ואמר לה: התקדשי לי במלוה ופרוטה, הרי זו מקודשת.

עין משפט ב.

אה"ע סימן כח סעיף טו

טו. כב. אמר לה התקדשי לי^י בשכר מלאכה זו שאעשה עימך ועשה המלאכה, אינה מקודשת. דכיון שישנה לשכירות מתחילה ועד סוף נהפך למלוה, וי"א דמקודשת מצד אומן קונה בשבח כלי.

הגה: כג. נתן משלו פרוטה נוספת מקודשת, דהופך להיות מלוה ופרוטה

ו. מאביי בדף ו' ע"ב, ורב בדף מ"ז.

ז. והר"ן והמ"מ מחמירים בהלווה בשטר והחזיר לה השטר, דשמא גוף הנייר שווה פרוטה במדי כלומר במקום אחר.

ח. דאין דעתה אהנאת מחילת מלוה אלא על הכסף ולא נתן לה דבר, כ"כ הר"ן.

ט. כחכמים בדף מ"ח ע"א. דישנה לשכירות מתחילה ועד סוף ובכל רגע כל פרוטה הופכת להיות מלוה והוי מקדש במלוה.

י. גמ' מ"ח ע"ב, ואינה מקודשת כי אין כאן משכון דלא נתנה לו את הכלי לשם משכון כך דעת רמב"ן ור"י הזקן, וי"א טור מר"י. ורי"ו כתב דיש לו דין משכון כל זמן שזה עדיין בידו וכבר עשה המלאכה ונקרא תפוס, וא"כ בזה תלוי אם צריך להחזיר המשכון עצמו אם קנאו או לא. ועיין בח"מ וב"ש ובסיכום ג' שיטות בדבר.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאהרן שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

דמקודשת, כ"כ הטור.

הגה: כד. עשה מלאכה אצל אחר^ב ונתחייב לו פרוטה וקידשה במעמד שלושתן בפרוטה זו, הו"ל כמלוה ביד אחרים דבמעמד שלושתן מקודשת.

עין משפט ג.ד. חו"מ סימן שו סעיף ד

ד ז. נתן חטים לחבירו לטוחנן בשכר^ל, והדרך לשרותן במים תחילה ולכותשן להסיר הקליפה החיצונה, והוא לא עשה כך אלא טחנם לו כמות שהם, או נתן קמח לנחתום ועשה לו פת שנשבר ונופל כשאוחרזין בו^מ הרי חייב לשלם לו דמי הדבר שנתן לו.

ד ח. נתן בהמה לטבח לשוחטה לו בשכר וניבלה, חייב לשלם דמיה, ואם בחנם אם היה הטבח מומחה^נ פטור ואם אינו מומחה חייב^ס.

הגה: הטבחים שלוקחים חלקים מסויימים מן הכשרות הוי שוחט בשכר^ע ואם ניבלו חייבים.

עין משפט ה. חו"מ סימן שו סעיף ז

ז יא. שוחט ששחט בחנם וניבל, וכן שולחני שראה ואמר שיפה ונמצא

כ. כ"כ המרדכי הביאו הרמ"א.

ל. רמב"ם פ"י משכירות הלכה ה' מברייטא בב"ק צ"ט ע"ב.

וכתב הפעמוני זהב שגם אם עדיין לא נתן לו שכרו זו סתימת דברי מר"ן. ובשכר היינו על שם סופו, וכמו שמסיים הרמ"א בענין השוחטים שרגילים לקחת חלקים מהכשרות וזה אח"כ והוי שומר שכר על שם סופו.

מ. והיינו פת נפולין כך פירש בסמ"ע ס"ק י"ב.

נ. דכיון שהוא מומחה ואין רגיל לבוא מכשול לידו, אנו אומרים שמזלו של בעל הבהמה גרם, אבל אם שחט בשכר חייב גם במומחה שהיה לו ליזהר יותר. סמ"ע ס"ק י"ג. ומומחה היינו ששחט כבר ג' עופות ולא ניבלם כ"כ מהרש"ל.

והשוחט בחנם אף שמרויח הברכות לא הוי בזה שומר שכר. ש"ך ס"ק ז'.

ס. דפושע הוא, וכתב הפעמוני זהב דכל זה בניבל בלא אונס אבל באונס כגון ע"י בליעת סימנים של העוף ולא פשע כלל השוחט בתפיסת הסימנים, בזה הוי אונס ואפי' אומן ובשכר פטור.

ע. דמה שלוקחים מן הכשרות הוי שכרו גם באם נטרפה. ש"ך ס"ק ח'.

רע עליהם להביא ראייה פ שמומחים הם, ואם לא הביאו ראייה משלמים.

עין משפט וז.ז. חו"מ סימן שו סעיף ד
עיינ לעיל עין משפט ג.ד.

עין משפט וז.ט. חו"מ סימן שו סעיף ה

ה ט. בשוחט שניבלה במקום שחייב דוקא בניבלה בודאי ז, אבל עשה בה טרפיות הפוסלה מספק כגון שהה במיעוט סימנים או מצא הסכין פגום ק אחרי השחיטה כשבדקו לפני כן ר שיש לומר שבעצם המפרקת נפגמה אחרי השחיטה בכה"ג לא מפקינן ממון מספק ש.

הגה: ואע"ג שאנו נוהגים לאוסרו ה, ומ"מ הפסיד את שכרו א דשמא בסכין

פ. רמב"ם פ"י משכירות הלכה ה' וכתב ה"ה ששולחני נלמד מדין טבח דקל וחומר הוא, ומה בטבח אמרו חכמים בחולין ג' ע"ב דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ועליו להביא ראייה, שולחני כל שכן הוא. באר הגולה אות א'.

צ. כ"כ המגיד משנה בפ"י משכירות הלכה ה'. ושכן מוכח מגמ' בב"ק צ"ט ע"ב דרב פטריה לטבח.

ק. הרשב"א בתשובה ח"ד סי' ק"ל.

ר. ואף דבלא בדקו כלל, עדיין ספק שמא במפרקת נפגמה, מ"מ כיון שכל סכין בחזקת פגומה, כשלא בדקה הוי פשיעה וחייב ממון. כ"כ הט"ז ביור"ד סי' י"ח ס"ק ח' מפעמוני זהב.

ש. ומה שהרמ"א כתב בסי' רל"ב סעיף י"ב דאפי' טרפה שאנו אוסרין מספק דבר זה מבטל המקח, ואין המוכר יכול לומר לו תביא ראייה שטרפה היתה בודאי, י"ל דשאני התם דלא נקרא הפקעת ממון כל כך מה שמחזיר לו המוכר ללוקח מעותיו שקיבל ממנו בשביל הבהמה, וחוזר ומקבל הבהמה ממנו, משא"כ כאן שהטבח ישלם דמי הבהמה מכיסו. סמ"ע ס"ק ט"ז. וכתב הש"ך בס"ק ט' דהחילוק פשוט דשם כיון שאפי' מספק היה פורש ולא קונה אין לך מום גדול מזה, ויכול לומר אילו הייתי יודע שהיא ספק טריפה לא הייתי קונה ונמצא המקח בטל והדמים חוזרים וכמו שכתב הרמב"ן והרשב"א בחידושים ובר"ן בפ' אלו טריפות גבי מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות.

ת. פירושו ואע"ג שידע השוחט שאם נעשה קילקול כזה תיאסר השחיטה וא"כ י"ל דהיה לו להזהר בכה"ג קמ"ל דפטור, ושלא כדעת התרומת הדשן בסי' קפ"ו המחייבו מטעם זה. באר הגולה אות ס'. והש"ך בס"ק י' הסיק דדינו של תרומת הדשן אמת מאחר שנוהגים לאסור ודוקא בדבר שהוא פשוט ומבואר אצל כל השוחטים היה לו להזהר יותר ומשלא נזהר חייב.

א. כ"כ הב"י בשם הרשב"א בח"ד סי' ק"ל.

פגום שחט.

עין משפט י. חר"מ סימן יט פעיף א

א. כשמודיעים הפס"ד, ^ב גדול הדיינים אומר איש פלוני ^ג אתה זכאי, איש פלוני אתה חייב.

ב. אסור לדיין לומר אחרי שיצא מביה"ד אני הייתי מזכה, אבל מה אעשה שחברי היו רוב, והעושה כן הרי זה בכלל ^ד הולך רכיל מגלה סוד.

עין משפט כ.ל. חר"מ סימן שו פעיף ו

י. המראה דינר לשולחני ואמר לו שיפה ואח"כ נמצא רע, אם בשכר ראהו חייב לשלם לו ^ה אע"פ שהוא בקי, ואם בחנם ראהו פטור והוא שיהיה בקי שאינו צריך להתלמד, ואם אינו בקי חייב לשלם ^ו והוא

ב. ממשנה דף כ"ט ע"א וטעם הדבר שנהגו שגדול הדיינים מודיע כדי שלא ירגיש בעל הדין מי זיכה ומי חייב. סמ"ע.

ג. אחרי שקיבל הפס"ד אם חזר ותבעו חבירו בפני בי"ד אחר אין זקוק לירד עמו לדין, ואין הבי"ד רשאים לשמוע דבריו כלל, כ"כ הדרכי משה בשם תשובת חזה התנופה, סמ"ע ס"ק ב'.

ד. וה"ה שהדיין לא יאמר לבעל דין דיין פלוני חייב אותך שלא כדין. ש"ך, ועיין קצות ס"ק א' שכתב בשם הכנה"ג דוקא שאמר הדיין כן מעצמו לבעל הדין, אבל אם בעל הדין שאלו ורואה זכות לנדון ולדעתו הדיין השני טעה באופן שאפשר להחזיר הדין או לסותרו אין בזה איסור. ואולי מה שהדיינים היום כותבים נימוקים וחותרים עליהם, מכיון שעושים זה בעיקר לבית הדין הגדול ולצורך ערעור אין בכך דבר אם הצדדים יודעים מכך, דהוי כשאלו אותם דמותר.

ה. רמב"ם בפ"י משכירות הלכה ה' וכתב ה"ה שזו סברת הרבה מן המפרשים דבשכר אפי' בבקי ואינו צריך להתלמד חייב דומיא דטבח אומן בב"ק צ"ט ע"ב, ואע"פ שבגמ' לא נזכר ראיית המטבעות וחילוק בין בשכר לחנם. והש"ך בס"ק י"א כתב בשם מהר"י בן לב כיון דאיכא פלוגתא בבקי אפי' בשכר מספיקא לא מפקינן ממונא. אמנם הש"ך חלק עליו ומ"מ לדעת מר"ן שפסק כהרמב"ם מפקינן ממונא.

ו. והטעם משום דבהכרח במטבע צריך בקיאות גדול ואין לו לראות אלא אם הוא בקי, ושאר כל אדם מקרי הדיוט וחייבים אפי' בחנם, אבל מומחה פטור בחנם אבל בשכר חייב. באר הגולה אות ק'.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

שיאמר לשולחני עליך אני סומך ז או שהיו הדברים מראים כך.

הגה: וי"א דאפי' בסתמא ח ג"כ חייב ומ"מ הסברא הראשונה ניראת עיקר ט.

- ז. ולזה הסכים הרשב"א ודיקדקו כן מסוגיא דגמ' שם בדף ק' ע"א. ודוקא בראה בחנם צריך לומר לו ראה שעליך אני סומך אבל בשכר א"צ, מפעמוני זהב.
- ח. דכל המראה דינר לחבירו מסתמא אינו מראהו אלא כשבא לקבלו מהנותנו לו ואינו יודע אם הוא טוב, ועל פיו קיבלו. סמ"ע ס"ק י"ח.
- ט. וכך הסכים הש"ך בס"ק י"ב ודלא כמהרש"ל.